

Umhvørvisávirkan í móðurlívi

Umhvørvisávirkan í móðurlívi

- 9 mánaðar við stórum týdningi
- Organir dannast, immunverja, nervalag
- Royking
- Alkohol

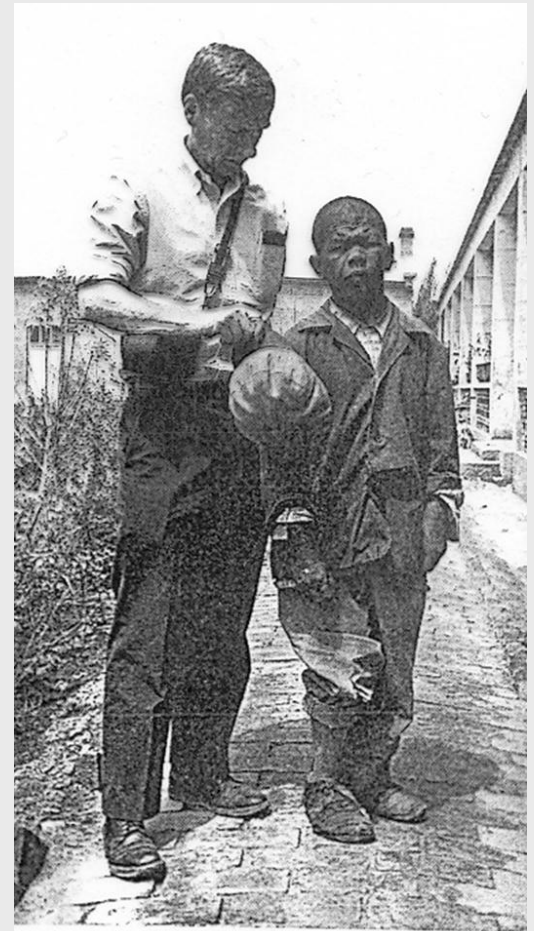
Umhvørvisávirkan í móðurlívi

- 9 mánaðar við stórum týdningi
- Organir dannast, immunverja, nervalag
- Royking
- Alkohol
- **Kostur**

Kostur – ávirkanir í móðurlívi

- Føðslutrot → høgur barnadeyði
- Føðslutrot darvar vøkstrinum og menningini
- Td. ‘cretinisma’, av iodmangli
- Eisini langtíðarfygjur: hjartasjúkur og diabetes

Typical neurological cretin (on right). from western

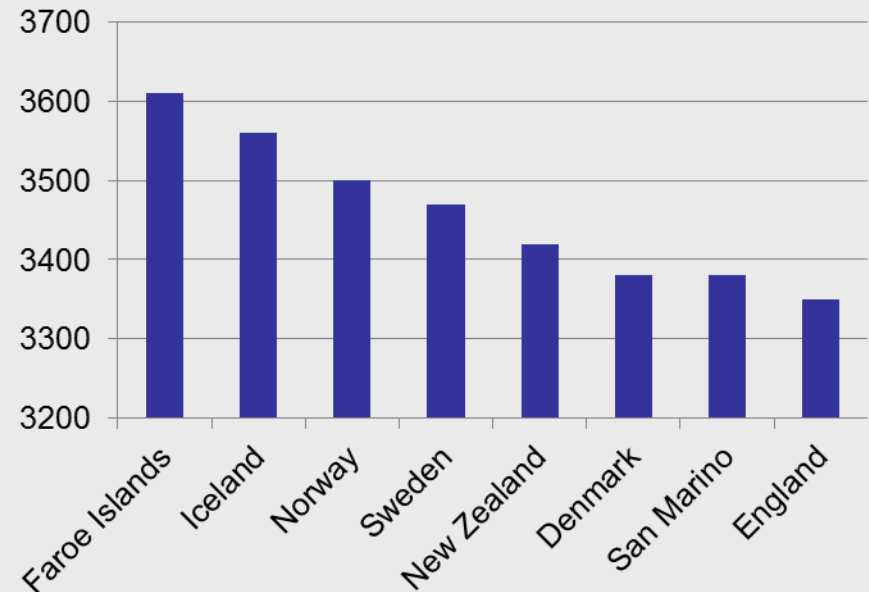
Kostur – *gagnlig* ávirkan í móðurlívi

- Hægri burðarvekt
- ~4 dagar longri barnsburður
- Kvinnur í Føroyum eta meira fisk enn í DK

→ omega-3?

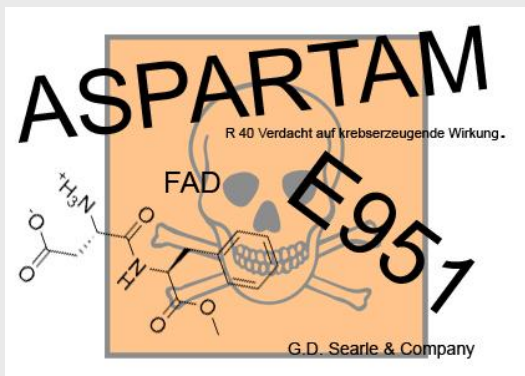
→ kanning við fiskaolju

- Hægri burðarvekt
- Longri barnsburður
- Færri astma
- Betri menning

Kostur – *skaðilig* ávirkan í móðurlívi

- Árin av kunstigum sætievnum / aspartam (ábendingar)
 - Eiga ov tíðliga
 - Fáa smærri börn
 - Meiri astma
 - Menning ??? (er í gongd)

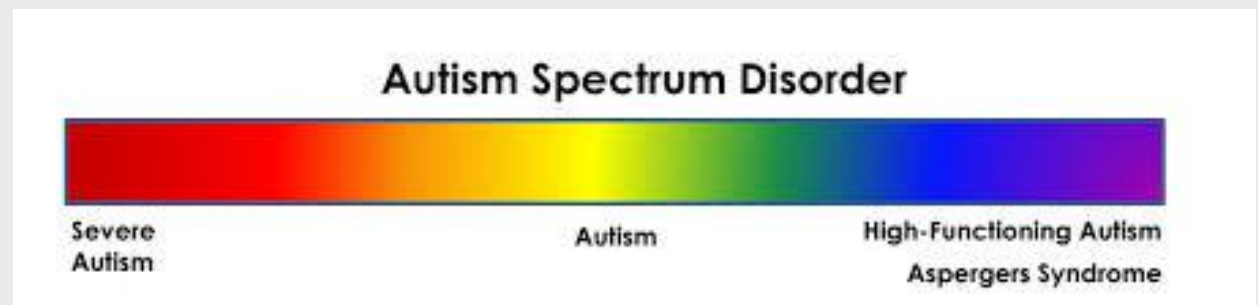

VS

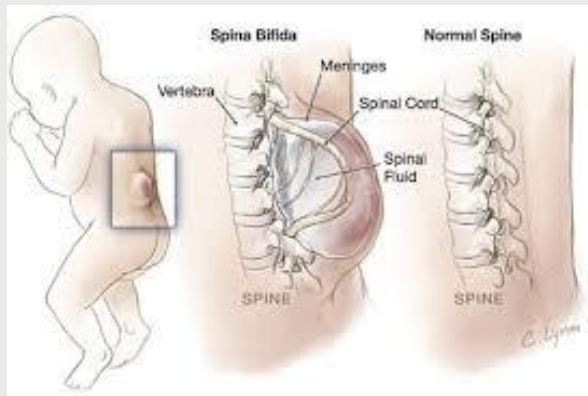
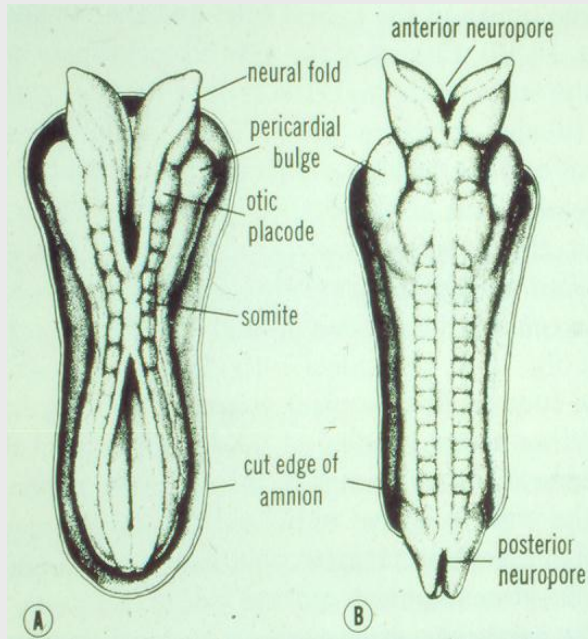

Nýggj verkætlan: Kann folsýra verja fyri autismu?

- Autisma: felags heiti fyri diagnosur innan fyri menningarórógv
 - Menningin er merkt av truplum samskifti, másligum órógv, ritualum og serstøkum áhugamálum
 - Skal eitt barn fáa diagnosuna “autisma” , hevur barnið vanliga trupulleikar á trimum økjum: frávik í ímyndingarevnum, frávik í samskifti og frávik í sosialum samspæli við onnur menniskju
 - Menniskju, ið bera brekið autisma, hava ofta eisini onnur brek
- 1 út av 1000 børn
- Oftari dreingir enn gentur
- Sæst oftani um 3-ára aldur
- Óvist hvørjar orsøkir liggja aftanfyri

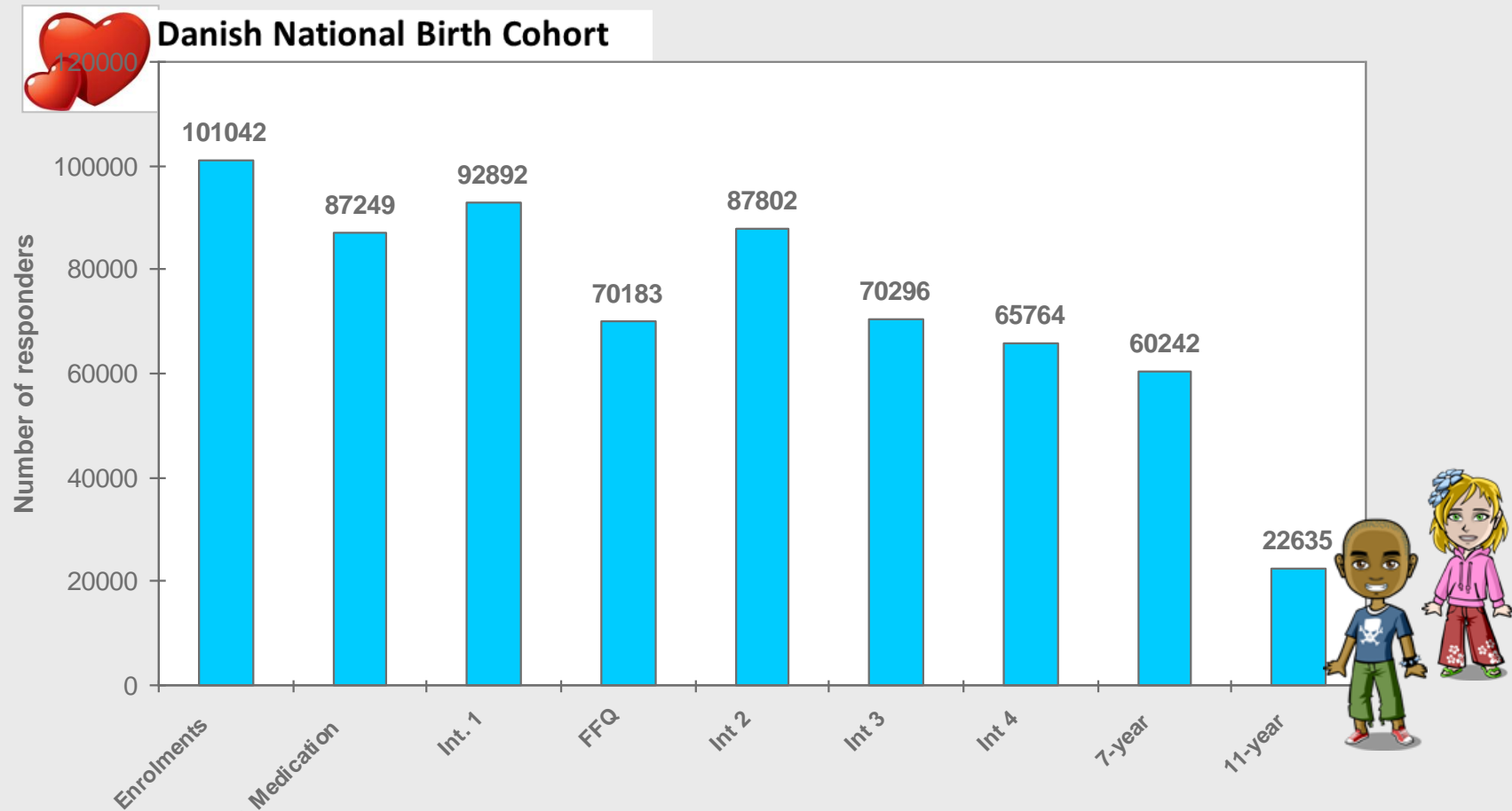
Folsýra og autisma

- Nervalagið – heili og nervaskipan dannast heilt tíðliga
- Folsýra neyðug fyri at neuralrørið lukkar seg rætt
- → tilmæli at taka folsýru tilskot
- MEN: bert fá fylgja hesum ráðum
- Haraftrat: folsýra í blóði lægri hjá menniskjum við autisma

Folsýra og autisma

- Brúka data úr stórarí danskari kanning
- Fyrsta so stóra kanning av sínum slagi
- 'Bedre Sundhed for Mor og Barn ' ~ Móðir og barn kanningin
- 101.042 barnakonur luttóku, millum 1996-2002

Folsýra og autisma

- Spurdar um kosttilskot tíðliga í barnsburði
- Interviews, spurnarblöð, blóðroyndir → ørgrynna av úpplýsingum
- Knýta til sjúkra- og heilsuskráir via p-tal

P-tal

Burðargongd

Sjúkur

Nýtsla av heilivági

Koppsetingar

Ansingarforhold hjá børnum

Familja, bústaður

Útbúgving, skúlamet, starv

Biologiskt tilfar

Folsýra og autisma

- Spurdar um kosttilskot tíðliga í barnsburði
- Interviews, spurnarbløð, blóðroyndir → ørgrynna av úpplýsingum
- Knýta til sjúkra- og heilsuskráir via p-tal

Burðargongd

Sjúkur

Nýtsla av heilivági

psetingar

ngarforhold hjá børnum

Familja, bústaður

Útbúgving, skúlamet, starv

Biologiskt tilfar

FER NÚ Í GONGD!

Umhvørvisávirkan í móðurlívi

‘tú verður hvat mamma tín etur’

- Kosturin hjá mammuni kann hava gagnlig (td. fiskur) ella skaðilig (td. kunstig søtievni) árin á barnið
- Sárbærheit heldur enn sjúkuvelvan
- Stórt potentiali fyri fyribyrging og fólkaheilsu

William Heinesen: Lív

Umhvørvisávirkan í móðurlívi

‘tú verður hvat mamma tín etur’

- Kosturin hjá mammuni kann hava gagnlig (td. fiskur) ella skaðilig (td. kunstig søtievni) árin á barnið
- Sárberheit heldur enn sjúkuelvan
- Stórt potentiali fyri fyribyrging og fólkaheilsu

William Heinesen: Lív

Takk fyri!